

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid

datum 9 september 2025

Betreffende wetsvoorstel:

36178

Voorstel van wet van de leden Paulusma, Becker, Westerveld, Van Nispen en Kostić tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht en enige andere wetten in verband met het strafbaar stellen van handelingen gericht op het veranderen of onderdrukken van de seksuele gerichtheid of genderidentiteit (Wet strafbaarstelling conversiehandelingen)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 9 september 2025 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, Volt, D66, NSC, CDA, VVD, BBB en JA21.

Tegen: PVV, DENK, FVD. SGP en ChristenUnie.

Aangenomen amendementen

Artikel I, onderdeel B

Artikel III, onderdeel A

13 → 17 → **18** (Six Dijkstra) over handelingen die louter strekken tot het oproepen tot terughoudendheid, voorzichtigheid en reflectie ten aanzien van sociale of medische transitie niet als conversiehandelingen aanmerken

Met dit amendement wordt wettelijk verankerd dat de voorgestelde strafbaarstelling uit lid 1 van het voorgestelde artikel 285ba Wetboek van Strafrecht niet van toepassing is als de handelingen waar het om gaat louter strekken tot het oproepen tot terughoudendheid, voorzichtigheid en reflectie ten aanzien van sociale of medische transitie in relatie tot de genderidentiteit van een persoon die jonger is dan achttien.

In het kader van de voorgestelde strafbaarstelling geldt een medische exceptie. Echter, ten aanzien van een aantal beroepsgroepen is niet met voldoende zekerheid te zeggen dat zij zich daar met succes op kunnen beroepen. In de wetenschapstoets wordt ook op dit risico gewezen. De wetenschappers stellen daarin bijvoorbeeld: «Dit risico geldt voor alle psychologen en hulpverleners die met jongeren werken die zich als trans identificeren of

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 9 september 2025

blad 2

problemen ervaren waarbij hun genderidentiteit een rol speelt; met name genderpsychologen. Zij hebben vanuit hun beroepsstandaard de plicht goede zorg te leveren, waarbij hoort het stellen van serieuze vragen over de beleving van genderidentiteit/seksuele gerichtheid.» Initiatiefnemers geven aan dat BIG-geregistreerde hulpverleners zijn uitgezonderd van deze wet onder de medische exceptie. Echter, mede op basis van de lezing van de wetenschappers, is indiener er niet van overtuigd dat alle relevante groepen hulpverleners nu worden gevrijwaard.

Indiener ziet op basis van het bovenstaande het risico dat de professionele bewegingsruimte van bijvoorbeeld niet-BIG-geregistreerde psychologen, maatschappelijk werkers, docenten en jongerenwerkers wordt beperkt en dat bijvoorbeeld de onduidelijkheid omtrent «genderidentiteit» kan leiden tot handelingsverlegenheid bij deze beroepsgroepen. Dat is volgens indiener zeer onwenselijk en kan bovendien averechte effecten hebben voor de bescherming van groepen die met deze wet beschermd moeten worden. Indiener vindt het van groot belang dat, zeker jongeren, op professioneel gebied met iemand over deze onderwerpen kunnen praten zonder dat de betreffende hulpverlener zich te beperkt voelt in het geven van adviezen en coaching.

Indiener hecht er waarde aan dat een hulpverlener de ruimte voelt met iemand in gesprek te gaan, ook als de opvattingen van de hulpverlener schuren met, sterk afwijken van, of zelfs diametraal staan tegenover die van de betreffende persoon – en dit door de betreffende persoon geïnterpreteerd kan worden als het onderdrukken van zijn of haar genderidentiteit. Temeer gezien het volgende wat is aangehaald in de wetenschapstoets: «Bij de meerderheid van pre-puberale kinderen met genderdysforie verminderen of verdwijnen de genderdysfore gevoelens.¹ Ook voor adolescenten en jongvolwassenen is een stabiele zelf labeling van genderidentiteit niet altijd een gegeven.²»

Om dit risico zo veel mogelijk te verkleinen, stelt indiener voor de voorgestelde frase in de wettekst op te nemen, zodat de nieuwe strafbaarstelling er niet toe zal leiden dat de genoemde beroepsgroepen worden belemmerd in de uitoefening van hun werk. Indiener is zich ervan bewust dat het niet de intentie van initiatiefnemers is hetgeen hier beschreven is strafbaar te stellen, maar hecht er in het kader van robuuste wetgeving waarde aan dit te codificeren.

Indiener benoemt voor de volledigheid dat onder andere Frankrijk een soortgelijke clause in de wettekst heeft opgenomen.³

1 Ristori, J., & Steensma, T. D. (2016). Gender dysphoria in childhood. *International Review of Psychiatry*, 28(1), 13–20. <https://doi.org/10.3109/09540261.2015.1115754> (p15).

2 Ocasio, M. A., Fernandez, M. I., Ward, D. H. S., Lightfoot, M., Swendeman, D., & Harper, G. W. (2024). Fluidity in Reporting Gender Identity Labels in a Sample of Transgender and GenderDiverse Adolescents and Young Adults, Los Angeles, California, and New Orleans, Louisiana, 2017–2019. *Public Health Reports*, 00333549231223922. <https://doi.org/10.1177/00333549231223922>.

3 https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000045098547 L'infraction prévue aupremier alinéa n'est pas constituée lorsque les propos répétés invitent seulement à la prudence et à la réflexion, eu égard notamment à son jeune âge, la personne qui s'interroge sur son identité de genre et qui envisage un parcours médical tendant au changement de sexe.

Aangenomen. Voor : SP, GroenLinks-PvdA, DENK, Volt, D66, NSC, ChristenUnie, SGP, VVD, BBB, FVD en PVV.

Tijdens de regeling van werkzaamheden op 10 september 2025 is gemeld dat de fractie van JA21 geacht wenst te worden vóór dit amendement te hebben gestemd.

datum 9 september 2025

blad 3

Artikel I, onderdeel B

Artikel III, onderdeel A

12 → **14** (Wijen-Nass) over een strafuitzondering voor een arts of andere zorgverlener die in de uitoefening van zijn beroep handelt in overeenstemming met zorgvuldigheidseisen

Dit amendement beoogt te waarborgen dat zorgverleners de ruimte behouden om volgens de professionele standaarden van hun beroepsgroep zorg te verlenen, zonder vrees voor strafrechtelijke vervolging, wanneer zij adviseren volgens het beleid van 'watchful waiting' of andere zorgvuldig onderbouwde benaderingen van genderdysforie.

Het beleid van 'watchful waiting' is internationaal erkend, met name in landen als het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk, en wordt als een voorzichtige benadering beschouwd die niet direct medische ingrepen zoals puberteitsremmers omvat. Het doel van dit beleid is om de mogelijkheid open te houden voor de genderidentiteit van het kind om zich op een natuurlijke manier te ontwikkelen, zonder dat de zorgverlener of ouders gedwongen worden om te besluiten tot een vroege sociale of medische transitie.

De indiener heeft zorgen over het feit dat de wet, zoals deze is voorgesteld, zou kunnen leiden tot een situatie waarin zorgverleners die in het belang van het kind handelen, zoals door het adviseren van ouders om de volledige sociale transitie bij jonge kinderen uit te stellen, mogelijk strafbaar worden gesteld.

De medische exceptie is op dit moment zeer smal geformuleerd, en geeft zelfs voor de wetenschappers die een wetenschapstoets^[1] hebben uitgevoerd twijfel of het huidige beleid niet strafbaar zou worden. Het risico dat artsen die juist in belang handelen van hun kwetsbare, minderjarige patiënten strafbaar zouden zijn als zij bijvoorbeeld het geven van puberteitsremmers zouden uitstellen, is wat de indiener betreft onaanvaardbaar.

Het amendement geeft hierom duidelijk aan dat de uitzondering op de strafbaarstelling niet alleen van toepassing is op medische behandelingen, maar ook op andere vormen van zorg die binnen de grenzen van de wet en medische exceptie vallen en die in overeenstemming zijn met professionele standaarden. Dit maakt het mogelijk voor zorgverleners om het beleid van 'watchful waiting' toe te passen zonder risico op juridische consequenties, wat in lijn is met de aanbeveling om de ruimte voor professionele zorgverleners te waarborgen^[2].

Bovendien verwijst de indiener ook naar de Franse wetgeving^[3] en Britse ontwikkelingen, waarin expliciet ruimte wordt gegeven voor voorzichtigheid en het stellen van vragen over de genderidentiteit van jonge mensen zonder dat dit wordt opgevat als strafbaar gedrag.

^[1] [2024D06941 - Wetenschapstoets initiatiefwetsvoorstel strafbaarstelling conversiehandelingen \(36178\).pdf](#).

^[2] Aanbeveling 8 -> [2024D06941 - Wetenschapstoets initiatiefwetsvoorstel strafbaarstelling conversiehandelingen \(36178\).pdf](#).

^[3] *Het in het eerste lid bedoelde strafbare feit is niet aanwezig wanneer de herhaalde opmerkingen slechts uitnodigen tot voorzichtigheid en overweging, met name gelet op zijn of haar jonge leeftijd, van de persoon die zijn of haar genderidentiteit in twijfel trekt en die een medische transitie overweegt die tot een geslachtsverandering leidt;* [Artikel 225-4-13 - Wetboek van Strafrecht - Légifrance](#).

datum 9 september 2025

blad 4

Het amendement beoogt een soortgelijke uitzondering voor Nederland, zodat zorgverleners niet geconfronteerd worden met juridische onzekerheid in hun behandelmethoden.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, ChristenUnie, SGP, het CDA, de VVD, BBB, FVD en de PVV.

Tijdens de regeling van werkzaamheden op 10 september 2025 is gemeld dat de fractie van JA21 geacht wenst te worden vóór dit amendement te hebben gestemd.

Moties

15 → **20** (Mutluer) over een onafhankelijk steunpunt realiseren voor slachtoffers van conversiehandelingen

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, de PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, de ChristenUnie, het CDA, de VVD en FVD.

16 (Diederik van Dijk en Bikker) over de nota van wijziging aan de Raad van State voorleggen alvorens over het wetsvoorstel te stemmen

Verworpen. Voor: DENK, ChristenUnie, SGP, BBB, FVD en PVV.